

ความผิดต่อเจ้าพนักงาน (ม.143-146)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณกรณ์ บุญมี

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ให้-รับสินบน

ผู้กระทำ	การกระทำ (ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด)	ผู้เกี่ยวข้อง (NP)	เจตนาพิเศษ	มาตรา
ผู้ใด	ให้ เสนอให้ รับว่าจะให้	เจ้าพนักงาน สมาชิกสภา นิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือ สมาชิกสภาเทศบาล	เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำ หรือประวิง การกระทำใด อันมิชอบ ด้วยหน้าที่	144
		ตุลาการ พนักงาน อัยการ ผู้ว่าคดีหรือ พนักงานสอบสวน		167
เจ้าพนักงาน สมาชิกสภา นิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือ สมาชิกสภาเทศบาล	เรียก รับ ยอมจะรับ + โดยมิชอบ	ผู้ใด	เพื่อกระทำการหรือไม่ กระทำการอย่างใดใน ตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้น จะชอบหรือมิชอบด้วย หน้าที่	149
ตุลาการ พนักงาน อัยการ ผู้ว่าคดีหรือ พนักงานสอบสวน				201

มาตรา 144 / มาตรา 167

มาตรา 144 ผู้ใด⁽¹⁾ **ให้** ⁽²⁾ **ขอให้** หรือ **รับว่าจะให้** ⁽³⁾ **ทรัพย์สิน** หรือ **ประโยชน์อื่นใด** แก่ **เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล** เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำ **อันมิชอบด้วยหน้าที่** ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 167 ผู้ใด⁽¹⁾ **ให้** ⁽²⁾ **ขอให้** หรือ **รับว่าจะให้** ⁽³⁾ **ทรัพย์สิน** หรือ **ประโยชน์อื่นใด** แก่ **เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน** เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำใด **อันมิชอบด้วยหน้าที่** ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

มาตรา 34 และมาตรา 93 : มาตรา 144 และมาตรา 167

ตัวอย่าง

นายดำเสนอให้เงินร้อยตำรวจตรีแดง**เพื่อให้ไม่จับกุมตัวเองที่ค้ายาเสพติด**

- ไม่ว่าร้อยตำรวจตรีแดง รับหรือไม่รับ นายดำผิดมาตรา 144
- ถ้าร้อยตำรวจตรีตกลงว่าจะรับ แม้ยังไม่ได้รับเงิน ร้อยตำรวจตรีแดงผิดมาตรา 149

ร้อยตำรวจตรีแดงจับกุมนายดำขณะค้ายา และเสนอว่าจะ**ปล่อยตัวนายดำ**ไป ถ้านายดำยอมจ่ายเงินให้ตน

- ไม่ว่านายดำยอมจ่ายหรือไม่ ร้อยตำรวจตรีแดงผิดมาตรา 149
- ถ้านายดำยอมจะจ่าย ไม่ว่าจะจ่ายหรือยัง นายดำผิดมาตรา 144

ตัวอย่าง

นายขาวเสนอให้เงินร้อยตำรวจตรีแดงเพื่อให้จับกุมนายดำที่ค้ายาเสพติด

- ไม่ว่าร้อยตำรวจตรีแดง รับหรือไม่รับ นายขาวไม่ผิดมาตรา 144
- ถ้าร้อยตำรวจตรีตกลงว่าจะรับ แม้ยังไม่ได้รับเงิน ร้อยตำรวจตรีแดงผิดมาตรา 149

ร้อยตำรวจตรีแดงจับกุมนายดำขณะค้ายา และเสนอให้นายขาวคู่อรินายดำว่าถ้านายขาวจ่ายเงิน ตนจะ**เร่งทำสำนวน**ของนายดำ

- ไม่ว่านายขาวยอมจ่ายหรือไม่ ร้อยตำรวจตรีแดงผิดมาตรา 149
- ถ้านายขาวยอมจะจ่าย ไม่ว่าจะจ่ายหรือยัง นายขาวไม่ผิดมาตรา 144

ตัวอย่าง

นายดำเสนอให้เงินนายเหลืองเจ้าพนักงานสรรพสามิตที่เข้าจับกุมขณะนายดำค้ายาเสพติด เพื่อให้ นายเหลืองปล่อยตัวตน

- ไม่ว่านายเหลืองรับหรือไม่รับ นายดำไม่ผิดมาตรา 144
- ถ้านายเหลืองตกลงว่าจะรับ แม้ยังไม่ได้รับเงิน นายเหลืองไม่ผิดมาตรา 149
- (1142/2482, 115/2489)

รับสินบนแล้วเอามาคืน?

เสนอว่าจะให้สินบนแล้วไม่ยอมให้?

สินบน vs สินน้ำใจ

ค่าน้ำร้อนน้ำชา

หยอดน้ำมัน

Necessary participator

1. คนที่เป็น**องค์ประกอบความผิด**ซึ่งขาดเสียไม่ได้ ไม่เช่นนั้นการกระทำจะไม่ครบองค์ประกอบ
2. กฎหมายไม่ได้เขียนเอาผิดไว้โดยเฉพาะ
 - 1) ถ้าเขียนไว้โดยเฉพาะ ไปใช้บทเฉพาะ
 - 2) ถ้าไม่เขียนไว้โดยเฉพาะ แสดงว่ากฎหมายไม่ประสงค์จะลงโทษ

แยกกับกรณีบุคคลที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง

ต้องมีอำนาจหน้าที่

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 115/2489 : เสมียนแผนกสรรพสามิตจังหวัด ไม่ใช่เจ้าพนักงานสรรพสามิตอันจะมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติเกลือ ผู้ใดให้สินบนเสมียนแผนกสรรพสามิตจังหวัดย่อมไม่มีผิดฐานให้สินบนเจ้าพนักงาน

ต้องมีอำนาจหน้าที่

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1142/2482 : เจ้าพนักงานสรรพสามิตต์เป็นคณะกรรมการอำเภอด้วยตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยระเบียบราชการบริหาร แต่จะทำการจับกุมผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายนอกหน้าที่ของตนได้ก็**ต่อเมื่อมีหมายจับหรือเป็นเรื่องที่อยู่ในข่ายยกเว้น**ตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา ม.78 นายอำเภอสั่งด้วยปากเปล่าให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตต์ทำการจับกุมผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายอื่น ถ้าเจ้าพนักงานสรรพสามิตต์ไปจับกุมและบังคับเรียกเอาเงินเป็นประโยชน์ส่วนตัว**ไม่เป็นผิดกฎหมายอาญามาตรา 136** (มาตรา 148 ประมวลกฎหมายอาญา)

ต้องมีอำนาจหน้าที่

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1262/2547 : การที่เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมผู้กระทำความผิดมีหน้าที่ต้องเบิกความต่อศาลตามความสัจจริงในระหว่างเป็นพยานในคดีที่ผู้กระทำความผิดถูกฟ้องเป็นหน้าที่อย่างเดียวกับประชาชนทั่วไป **หาใช่เป็นหน้าที่โดยตรงอันสืบเนื่องมาจากที่เป็นเจ้าพนักงานผู้จับกุมผู้กระทำความผิดไม่** หน้าที่ที่ต้องเบิกความตามความสัจจริงจึง**ไม่เป็นการกระทำการในหน้าที่ของเจ้าพนักงาน** โดยเฉพาะ แม้จำเลยจะให้และรับว่าจะให้เงินแก່ร้อยละตำรวจโท ท. กับพวก เพื่อจูงใจเจ้าพนักงานดังกล่าวเบิกความผิดไปจากความจริง ก็**ไม่เป็นการผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144**

ต้องมีอำนาจหน้าที่

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 342/2506 : ความผิดฐานให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์แก่เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144 จะต้องเป็นเรื่องให้หรือขอให้ทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงานเพื่อจูงใจให้กระทำการหรือไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ **ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้นั้นเอง** การที่จำเลยให้เงินกำนัน**เพื่อให้กำนันช่วยเหลือไปติดต่อกับเจ้าพนักงานอำเภอ**หรือพนักงานสอบสวนให้กระทำการให้คดีของจำเลยเสร็จไปในชั้นอำเภออย่าให้ต้องถึงฟ้องศาล เนื่องจากกำนันรายงานกล่าวโทษจำเลยไปอำเภอและอำเภอเรียกพยานทำการสอบสวนไปแล้วดังนี้ **เป็นการพ้นอำนาจหน้าที่ของกำนันแล้วจำเลยย่อมไม่มีความผิดฐานให้ทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144**
- (หมายเหตุ แต่กำนันอาจมีความผิดตามมาตรา 143)

ให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 58/2566 : ความผิดตาม ป.อ. มาตรา 144 เป็นความผิดสำเร็จเมื่อมีการให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน แม้จะยังมีได้ส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานก็ตาม การที่ ร. โทรศัพท์ติดต่อให้จำเลยที่ 1 นำเงินจำนวน 50,000 บาท มาให้เจ้าพนักงานตำรวจ จำเลยที่ 1 เพิ่งเข้ามาเกี่ยวข้องโดยเป็นผู้นำเงินสินบนมาที่บ้านเกิดเหตุหลังจากความผิดสำเร็จแล้ว จึงมิใช่เป็นการร่วมกระทำความผิดกับ ร. ในลักษณะของตัวการ ทั้งมิใช่เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิดจึงไม่เป็นผู้สนับสนุน อีกทั้งเมื่อจำเลยที่ 1 มาถึง ก็ถูกร้อยตำรวจเอก ธ. กับพวกจับกุมทันทีโดยไม่มีโอกาสที่จะพูดคุยกับร้อยตำรวจเอก ธ. หรือ ร. ถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงไม่มีพฤติการณ์ใดที่จะบ่งชี้ว่าได้ร่วมกับ ร. ให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน

ให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 58/2566 (ต่อ) : แต่อย่างไรก็ตาม จำเลยที่ 1 เป็นผู้นำเงินสินบนมามอบให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจเพื่อจูงใจให้เจ้าพนักงานตำรวจกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วยการปล่อยตัว ร. และ ก. และมีให้ยั้ตรถกระบะ เป็นกรณีที่จำเลยที่ 1 กระทำความผิดแยกได้ต่างหากจากการกระทำความผิดของ ร. ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ต่างไปจากคำฟ้องที่ว่า จำเลยทั้งสองร่วมกับ ร. ให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน แต่ก็ยังเป็นข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 กระทำความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงานแล้ว เพราะการกระทำนั้นไม่ว่าจำเลยทั้งสองจะร่วมกันกระทำหรือต่างกระทำความผิดเพียงลำพัง จำเลยแต่ละคนก็ย่อมถูกลงโทษ เป็นแต่จะลงโทษได้ตามคำขอของโจทก์หรือไม่เท่านั้น ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องที่แตกต่างจากข้อเท็จจริงในทางพิจารณาดังกล่าวมิใช่ข้อสาระสำคัญ ทั้งจำเลยที่ 1 มิได้หลงต่อสู้ ศาลย่อมฟังลงโทษจำเลยที่ 1 ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง

เพื่อจูงใจให้กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3700/2529 : ข้อความในจดหมายที่จำเลยเขียนถึงบ.พนักงานสอบสวนมีลักษณะขอร้องให้บ.ช่วยเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาให้คดีเสร็จเด็ดขาดไปในชั้นสถานีตำรวจโดยไม่ต้องให้คดีถึงศาลเท่านั้นเพื่อทั้งฝ่ายผู้ต้องหาและฝ่ายเจ้าพนักงานตำรวจจะได้ไม่เสียเวลาและเป็นการประหยัดเพราะจำเลยมีความเห็นว่าไม่ว่าจะชั้นศาลหรือชั้นสถานีตำรวจก็ถูกลงโทษปรับเหมือนกันจึงไม่พอแปลความหมายได้ว่าจำเลยขอให้หรือรับว่าจะให้เงินทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บ.เพื่อจูงใจไม่ให้ดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาดังกล่าวอันจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 144, 167.

พนักงานสอบสวน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8181/2547 : คำว่า "พนักงานสอบสวน" ตาม ป.อ. มาตรา 167 มีความหมายว่า ต้องเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในคดีนั้นเท่านั้น ดังนั้น การให้เงินแก่เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งไม่ได้เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในคดีนั้นเพื่อช่วยเหลือไม่ดำเนินคดี จึงมิใช่เป็นการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่พนักงานสอบสวนตามความหมายของบทบัญญัติดังกล่าว จึงไม่มีความผิดตามมาตรา 144 เท่านั้น

มาตรา 143

มาตรา 143 ผู้ใดเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการตอบแทนในการที่จะจูงใจหรือได้จูงใจเจ้าพนักงาน
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาลโดยวิธี
อันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตนให้กระทำการ หรือไม่กระทำการ
ในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

องค์ประกอบภายนอก

1. เรียก รับ หรือยอมจะรับ
2. ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด
3. เป็นการตอบแทนในการที่ “จะ” จูงใจ หรือ “ได้” จูงใจ” เจ้าพนักงาน สส สว สข สท ให้กระทำการไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือโทษแก่บุคคลใด

แม่ไม่ได้ตั้งใจจะเอาทรัพย์สินไปให้เจ้าพนักงาน

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 537/2523 : เรียกทรัพย์ว่าจะนำไปให้ผู้พิพากษาตัดสินยกฟ้อง **แม่** **ผู้เรียกไม่ตั้งใจจะเอาทรัพย์ที่เรียกไปให้เจ้าพนักงานนั้นเลย** ก็เป็นการกระทำที่ครบองค์ความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 แล้ว
-

- หมายเหตุ ความผิดสำเร็จ เมื่อเรียก รับ ยอมจะรับ จะรู้จักเจ้าพนักงาน หรือมีการไปจูงใจ หรือจะไปจูงใจเจ้าพนักงานจริงหรือไม่ ไม่สำคัญ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2411/2562

จำเลยทั้งสามร่วมกันเรียกและรับเงิน 9,000,000 บาท ไปจากผู้เสียหายเป็นการตอบแทนในการที่**จะจูงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งอดีตประธานศาลฎีกาและประธานศาลฎีกา**โดยวิธีอันทุจริต ให้กระทำการตามหน้าที่โดยยกเลิกคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ตัดสินให้ จ. เป็นฝ่ายแพ้คดี และมีคำสั่งใหม่ให้ จ. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ เป็นการบรรยายฟ้องที่ครบองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา 143 แล้ว **ส่วนจำเลยทั้งสามจะได้ไปจูงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งอดีตประธานศาลฎีกาและประธานศาลฎีกาให้กระทำการในหน้าที่ให้เป็นคุณแก่ จ. หรือไม่ หาใช่องค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา 143 ไม่** แม้คดีดังกล่าวถึงที่สุดไปก่อนที่จำเลยทั้งสามจะร่วมกันเรียกและรับเงินจากผู้เสียหาย ซึ่งจำเลยทั้งสามไม่สามารถจูงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งอดีตประธานศาลฎีกาและประธานศาลฎีกาให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นคุณแก่ จ. ได้ก็ตาม ก็ไม่ทำให้การกระทำของจำเลยทั้งสามไม่เป็นความผิดเพราะขาดองค์ประกอบความผิดไปแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1666/2562 (ประชุมใหญ่)

พยานหลักฐานโจทก์ฟังได้ว่า จำเลยเป็นฝ่ายไปเรียกเงินจากโจทก์เพื่อเป็นการตอบแทน ในการไปวิ่งเต้นให้สามีโจทก์ได้รับพระราชทานอภัยโทษ หลังจากมอบเงินให้จำเลย จำเลยไม่สามารถดำเนินการให้สามีโจทก์ได้รับพระราชทานอภัยโทษได้ เมื่อโจทก์ทวงถามจำเลยก็บ่ายเบี่ยงและไม่ยอมคืนเงินให้ แสดงว่า**จำเลยไม่มีเจตนาที่จะวิ่งเต้น**ให้สามีโจทก์ได้รับพระราชทานอภัยโทษหรือรู้อยู่แล้วว่าไม่สามารถวิ่งเต้นกรณีดังกล่าวได้ อันเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือหลอกลวงโจทก์ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ จึงเป็นผู้เสียหายมีอำนาจฟ้อง

ข้ออ้าง ของจำเลยที่ว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ดำเนินการยื่นเรื่องขอพระราชทานอภัยโทษให้นายสอนไม่น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานของโจทก์รับฟังได้ว่าจำเลยเรียกเงินจากโจทก์เป็นการตอบแทนในการที่จะจูงใจเจ้าพนักงานโดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายให้ กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณแก่โจทก์ **การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 143**

ต้องเป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5174/2533 : จ.สามมี ล.ที่จำเลยที่ 2 พา น.ไปติดต่อเพื่อจะขอให้ช่วยวิ่งเต้นให้ น.ชนะคดีในชั้นอุทธรณ์ **ไม่ได้เป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์** จ.จึง**ไม่ใช่เจ้าพนักงานที่ ล.หรือจำเลยคนหนึ่งคนใดจะพึงจูงใจให้กระทำการหรือไม่กระทำการ**ในหน้าที่โดยพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดอันเป็นองค์ประกอบของความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 ได้

ต้องเป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 423/2522 : จำเลยเรียกร้อยเงินจาก ต.ช. และ จ. โดยอ้างว่าบัญชีของบุคคลดังกล่าวผิดและใบเสร็จรับเงินไม่ลงชื่อผู้รับเงิน จำเลยจะเอาเงินไปให้ ป. ซึ่งเป็นผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดไม่ให้ไปตรวจสอบ ต. จึงมอบเงิน 2,000 บาทให้จำเลยไปตั้งนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า **ป. ไม่มีหน้าที่ตรวจสอบแต่ทำหน้าที่ธุรการ** ดังนั้นหน้าที่ตรวจสอบบัญชีจึงหาใช้หน้าที่โดยตรงอันสืบเนื่องมาจากการเป็นผู้ช่วยสรรพากรจังหวัดของ ป. ซึ่งทำหน้าที่ธุรการไม่ ป. จึงไม่ใช่เจ้าพนักงานที่จำเลยจะพึงให้กระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่ คือตรวจสอบบัญชีอันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดอันเป็นองค์ประกอบแห่งความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 ได้ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามบทกฎหมายดังกล่าว
- แต่ดู คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 661/2554 (พนักงานอัยการ)

ถ้าไม่ระบุเจาะจงว่าเป็นเจ้าพนักงานคนใด ก็ผิดได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2354/2522 เรียกและรับเงินจากผู้ต้องหาอ้างว่าจะเอาไปให้พนักงานสอบสวนเพื่อช่วยให้พนักดีที่ต้องหา เป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143

มาตรา 145

ผู้ใดแสดงตนเป็นเจ้าพนักงาน **และ**กระทำการเป็นเจ้าพนักงาน โดยตนเองมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจกระทำการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เจ้าพนักงานผู้ใดได้รับคำสั่งมิให้ปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ต่อไปแล้ว ยังฝ่าฝืนกระทำการใด ๆ ในตำแหน่งหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคแรกด้วย

ต้องทั้งแสดงตน “และ” กระทำการเป็นเจ้าพนักงาน

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 406/2520 จำเลยพูดว่า 'อ้าวเป็นนายร้อย ตำรวจตรี คั่นไม่ได้' ไม่ ยอมให้ตำรวจค้นรถที่จำเลยขับมา **ยังไม่เป็น กระทำการ**เป็นเจ้าพนักงานไม่เป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 145 (หมายเหตุ แต่อาจผิดมาตรา 146)
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1219/2505 ความผิดฐานแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 145 นั้น จะต้องปรากฏว่าผู้กระทำความผิดได้แสดงตนเป็นเจ้าพนักงานและกระทำการเป็นเจ้าพนักงานด้วยเพียงแต่แสดงตนเป็นเจ้าพนักงานแล้วก็ขึ้นเรือนปล้นทรัพย์ ยังไม่ครบองค์ความผิดมาตรานี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2656/2563

- วันเกิดเหตุ นายมนูญ **แสดงตน** เป็นเจ้าพนักงานตำรวจอ้างว่ามาขอตรวจสอบเรื่องรถจักรยานยนต์ที่ถูกลักไป โดยมีนายมานิต **และจำเลยที่ 1 มาที่บ้านเกิดเหตุ** ด้วย แล้วใส่กุญแจมือผู้ร้องที่ 2 นำตัวขึ้นรถยนต์แจ้งว่าจะพาไปสถานีตำรวจ พยานทั้งสามยังเบิกความยืนยันด้วยว่า **จำเลยที่ 1 และนายมนูญแต่งกายด้วยเสื้อแจ็กเก็ตสีดำมีป้ายคล้องคอลักษณะคล้ายสัญลักษณ์ของเจ้าพนักงานตำรวจ และจำเลยที่ 1 เป็นผู้ใส่กุญแจมือผู้ร้องที่ 2**

จำเลยที่ 1 ทราบดีว่าตนมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจกระทำการนั้น จึงเป็นการกระทำที่มิชอบ จำเลยที่ 1 มีเจตนาแสดงตนและกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน จำเลยที่ 1 ร่วมกับนายมนูญแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานและกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน โดยตนเองมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจกระทำการนั้น อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 145 วรรคแรก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6551/2558

- ผู้เสียหายกับจำเลยรู้จักกันมาก่อนและผู้เสียหายรู้ว่าจำเลยมิได้เป็นเจ้านักงาน วันเกิดเหตุ **จำเลยมิได้แสดงตน**เป็นเจ้านักงานเพียงแต่อ้างว่าพวกของจำเลยเป็นเจ้านักงาน การกระทำของจำเลย **จึงไม่เป็นความผิด**ฐานร่วมกันแสดงตนเป็นเจ้านักงานและกระทำการเป็นเจ้านักงานตาม ป.อ. มาตรา 145 วรรคแรก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7631/2549

การที่ผู้เสียหายทั้งสามยอมให้จำเลยกระทำก็เพราะหลงเชื่อว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจกระทำได้ เกิดจากความเบาปัญญา อ่อนต่อโลกของผู้เสียหาย มิได้เกิดจากความสมัครใจและอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ การที่จำเลยจับและลอบบริเวณแขน หัวไหล่ เต้านม และหน้าท้องของผู้เสียหายทั้งสามเป็นการใช้แรงกายภาพต่อผู้เสียหายทั้งสาม ถือได้ว่าเป็นการใช้กำลังประทุษร้าย การที่จำเลยกระทำอนาจารต่อผู้เสียหาย ขณะผู้เสียหายอยู่ด้วยกันในรถกระบะของจำเลยในลักษณะเปิดเผยถือได้ว่าเป็นการกระทำต่อหน้าธารกำนัล

จำเลย**แสดงตนโดยบอกแก่ผู้เสียหายทั้งสามซึ่งเป็นนักเรียนว่าจำเลยเป็นสารวัตรนักเรียน** และจำเลยได้**ตรวจร่างกายผู้เสียหาย**ทั้งสามโดยอ้างว่าเพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าผู้เสียหายทั้งสามติดยาเสพติดให้โทษ และผ่านการร่วมเพศมาก่อนหรือไม่ ทั้งให้ผู้เสียหายทั้งสามนั่งรถไปกับจำเลยโดยอ้างว่าจะไปส่งโรงเรียนแล้วกลับพาไปกระทำอนาจาร ซึ่งตำแหน่งสารวัตรนักเรียนเป็นตำแหน่งของเจ้าพนักงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานและกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน

มาตรา 145 วรรคสอง

- ได้รับคำสั่งมิให้ปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่
 - หมายถึงได้รับคำสั่งให้ “พักราชการ”
 - ไม่ใช่ให้ออก หรือไล่ออก
 - และไม่ใช่กรณีลาหยุดราชการ (15/2509) หรือขาดหนีราชการ (1022/2505)

มาตรา 146

มาตรา 146 ผู้ใดไม่มีสิทธิที่จะสวมเครื่องแบบหรือประดับเครื่องหมายของเจ้าพนักงาน
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล หรือไม่มีสิทธิใช้
ยศ ตำแหน่ง เครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือสิ่งที่ยั้หมายถึงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กระทำการ
เช่นนั้นเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
สองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรบ เฉพาะ

พระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2518

- มาตรา 5 ผู้ใดไม่มีสิทธิแต่งเครื่องแบบตามพระราชบัญญัตินี้ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่งเครื่องแบบนั้น เพื่อจะให้ผู้อื่นเชื่อว่าตนเป็นข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2542

- มาตรา 5 ผู้ใดแต่งเครื่องแบบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรืออดีตตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยที่ตนไม่มีสิทธิที่จะแต่ง ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิที่จะแต่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ.2551

- มาตรา 7 ผู้ใดแต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่มีสิทธิที่จะแต่งหรือแต่งกายเลียนแบบเครื่องแบบนักเรียน ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นนักเรียน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

พรบ เฉพาะ

พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช 2477

- มาตรา 6 ผู้ใดแต่งเครื่องแบบทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแต่งเครื่องแบบทหารที่ทหารยังคงใช้ในราชการอยู่ โดยไม่มีสิทธิจะแต่งได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงห้าปี และถ้าการกระทำเช่นว่านี้ได้กระทำภายในเขตซึ่งประกาศใช้กฎอัยการศึกก็ดี ในเวลาสงครามก็ดี ในเวลาบ้านเมืองมีเหตุฉุกเฉินก็ดี หรือเพื่อกระทำความผิดทางอาญาก็ดี ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี
- มาตรา 6 ทวิ ผู้ใดแต่งกายโดยใช้เครื่องแต่งกายคล้ายเครื่องแบบทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคล้ายเครื่องแบบทหารที่ทหารยังคงใช้ในราชการอยู่ อันอาจนำความคลุมเครือเกลียดชัง หรือความเสื่อมเสียมาสู่ราชการทหารก็ดี อันอาจทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าเป็นทหารก็ดี ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท และถ้าการกระทำเช่นว่านี้ได้กระทำภายในเขตซึ่งได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกก็ดี ในเวลาสงครามก็ดี ในเวลาบ้านเมืองมีเหตุฉุกเฉินก็ดี หรือเพื่อกระทำความผิดทางอาญาก็ดี ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี

พรบ เฉพาะ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547

- มาตรา 108 ผู้ใดแต่งเครื่องแบบตำรวจโดยไม่มีสิทธิ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงห้าปี
- ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำภายในเขตซึ่งประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือประกาศภาวะฉุกเฉิน หรือเพื่อกระทำความผิดอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี
- มาตรา 109 ข้าราชการตำรวจผู้ใดแต่งเครื่องแบบตำรวจในขณะที่กระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี
- มาตรา 110 ผู้ใดแต่งกายโดยใช้เครื่องแต่งกายคล้ายเครื่องแบบตำรวจและกระทำการใด ๆ อันทำให้ราชการตำรวจถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง หรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ราชการตำรวจ หรือทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าตนเป็นตำรวจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำภายในเขตซึ่งประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือประกาศภาวะฉุกเฉิน หรือเพื่อกระทำความผิดอาญา ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี
- มาตรา 111 ในการแสดงภาพยนตร์ ละคร หรือการแสดงอื่นใดทำนองเดียวกันที่ประสงค์จะเผยแพร่ต่อสาธารณชน หากผู้แสดงประสงค์จะแต่งเครื่องแบบตำรวจ หรือแต่งกายโดยใช้เครื่องแต่งกายคล้ายเครื่องแบบตำรวจ ให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการแสดงนั้นหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายแจ้งต่อหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่จะทำการแสดงเช่นว่านั้นทราบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง